

Ivana
Tadić

Nekoliko crtica o Splitskom salonu

39. *Splitski salon*, Podrumi Dioklecijanove palače / Salon Galić / Atrij Galerije umjetnina / Galerija Kula / Javni prostori grada
5. – 30. studenog 2015.

ORGANIZACIJA Hrvatska udruga likovnih umjetnika Split
AUTORI POSTAVA Božo Kesić, Dalibor Prančević, Boris Šitum

←
S otvorenja
(FOTO:
V. Bašić)

Splitski salon kao najvažnija likovna manifestacija u gradu održava se još od 1969. godine, a posljednjih godina ustalila se kao bijenalni događaj u organizaciji HULU-a Split. Revolucionarno vrijeme 1960-ih donijelo je promjene i na umjetničkom polju, pa su pojavom nekoliko novih Salona, uz Splitski, mahom revijalne izložbe dobile valjane konkurente za prezentaciju radova na polju vizualnih umjetnosti. Tijekom godina karakter samog Salona se mijenjao, pa se od isprva zamišljene selektirane izložbe s relativno malim brojem sudionika Salon povećavao, sve više poprimajući formu žirirane izložbe recentnih radova članova HULU-a. Takvo stanje postepenog slabljenja izvorne koncepcije potrajalo je sve do 2003.

godine; ta je godina označila svojevrsnu prekretnicu u povijesti održavanja Salona budući da se od tog trenutka on odvija kao kustoski režirana i tematski određena izložba suvremene umjetnosti, u ritmu od svake dvije godine. Treba spomenuti i jedno međurazdoblje (1991. – 1995.) kada su redovne Salone zamijenili *Saloni sakralne umjetnosti*.

Ovogodišnja tema 39. Splitskog salona *Prikazi podijeljenosti / Representations of Split* upliće se u zamršenu mrežu uvijek aktualnih podjela – kulturoloških, ideoloških, ekonomskih, da nabrojimo samo neke, na što ukazuje i naziv izložbe koji podrazumijeva igru riječi (eng. *split* = podijeljenost). Društvena podijeljenost odražava se i na umjetničkoj sceni i

u samoj umjetnosti, koja je također slojevita i očitava se na osnovi medijskih, generacijskih, ideoloških i drugih kriterija. Cilj ovogodišnje izložbe prema riječima predsjednika HULU-a Vice Tomasovića stoga je bio upravo sjединiti i pokušati pomiriti ta različita stremljenja pod istim krovom kako bi se sagledalo ono što se smatra suvremenom umjetničkom scenom Splita. Ovogodišnji Salon uredio je kustoski trio kojeg čine povjesničari umjetnosti Dalibor Prančević i Božo Kesić

te vizualni umjetnik Boris Šitum. Prema njihovim riječima, Salon je zamišljen kao “platforma na kojoj se sagledava heterogenost suvremenosti u domeni lokalnog umjetničkog izraza”, što je dovelo do dosada neuobičajene prakse da se na sudjelovanje pozovu svi članovi HULU-a. To je rezultiralo velikim odazivom od oko 130 umjetnika i preko 160 izloženih radova.

No, prije nego krenemo na razmatranje 39. Splitskog salona, potrebno je navesti mukotrpane okolnosti njegovog nastanka. Natpis “Zamalo Sinj” na plakatima koji su najavljivali 39. Splitski salon otkriva priču kako je Splitski salon skoro postao – sinjski. Turbulentna događanja koja od svibnja 2014. prate HULU, nisu mimoišla ni ovu tradicionalnu manifestaciju. Naime, Grad Split je tada ukinuo upravljanje HULU-a nad Dioklecijanovim podrumima koje su dobili na uživanje prije trideset godina. Vitalni organ HULU-a, njihov prostor izlaganja, ali i samoodrživosti stečene prihodima od prodaje ulaznica, završio je pod rukovodstvom Muzeja grada Splita. Bez detaljnijeg ulaženja u razloge te odluke, a imajući na umu da golem potencijal podruma sada plijeni pažnju onih od kojih je dugo bio zanemaran, valja podsjetiti do čega je takvo rješenje dovelo. Ovogodišnje 28. izdanje *Adria Art Annalea*, također dugogodišnje likovne manifestacije koja se tamo održava, cenzurirano je po napatku nove ravnateljice Muzeja grada Splita Narcise Bolšec Ferri. Zadiranje u slobodu umjetničkog izražavanja izazvalo je brojne reakcije te se zbog “nesporazuma u komunikaciji” cijeli slučaj izgadio i nakon osmodnevne stanke izložba je ponovno otvorena. Da se stvari nisu do kraja istjerale na čisto, svjedoči pokušaj uplitanja vodstva Muzeja u organizaciju Splitskog salona koje su umalo dovelo do njegovog preseljenja u Sinj. I eto nas kod prve podjele; umjetnici koji su do jučer u prostorima Dioklecijanovih podruma bili domaćini, danas su gosti, a nelagoda izazvana stalnom kontrolom dovela je

u pitanje budućnost Splitskog salona. Srećom, kustosi i HULU su se ipak izborili za samostalnu organizaciju bez straha od eventualne cenzure, premda su postavljeni zahtjevi premašili njihova očekivanja.

Kada se u obzir uzmu navedene okolnosti, prilično široko postavljena tema

podijeljenosti vrlo je pogodna za kritiku ili barem polemičarski ton, koji na izložbi ipak nije toliko došao do izražaja. Ukoliko je on postavom i bio impliciran, nije bio dovoljno razumljiv. Jedan od razloga tome jest činjenica da su zapravo svi koji su se pozivu odazvali, dobili i priliku izlagati.

→
Dino Bičanić,
*Dopunska
nastava,*
nagrađeni rad

U takvoj sveobuhvatnosti našlo se svega, čega treba i ne treba, pa je tako ovaj Salon ustvari imao više karakter revijalne izložbe članova HULU-a. Iako bismo mogli reći da dio radova nije eksplicitno odgovorio na temu, samo njihovo sudjelovanje ispunjava kustosku želju za “inventurom umjetničkog djelovanja u Splitu”, odnosno nehotično poštuje načelo podijeljenosti jer ga nužno sagledavamo u relaciji s drugim radovima kojima je suprotstavljen. Tako dolazimo do pitanja: ako se htjelo prema riječima kustosa napraviti inventuru splitske scene i propitati njezine mogućnosti, je li bilo uopće potrebno davati konkretnu temu? Vođeni načelima demokratičnosti, pluralizma i općenito otvorenosti izložbenog formata, kustosi su svoju ulogu sveli više na simboličku nego na selektorsku. Vrijednost ovoga Salona je upravo u pruženoj mogućnosti da se po prvi puta sagleda stanje splitske likovne scene u cjelini, sa svim svojim manama i vrlinama, čime je kustoski postupak ipak opravdan. Ono što je svakako iziskivalo veći kustoski angažman je ideja i sastavljanje video filma u režiji Ivana Perića kojim se i

direktno dotaklo ključno pitanje Salona, a to je što je to i postoji li uopće splitska likovna scena te koja je pozicija umjetnika na njoj? Intervjuirano je preko stotinjak umjetnika i ostalih osoba iz umjetničkog života, a odgovori su očekivano bili – podijeljeni. Dio ispitanika smatrao je kako je upravo šarolikost i heterogenost izraza glavno obilježje splitske umjetničke scene, dok je drugi dio taj nedostatak kohezije smatrao nepremostivim u smislu postojanja jedinstvene likovne scene grada. Također, pohvalno je i proširenje Salona u medijski prostor uvrštenjem u program radija KLFM-a koji je u sklopu emisije *Grid*, emitirane u posebnoj izdanju *Split Salon Special* tijekom trajanja Salona, ugostio kustose i umjetnike koji su nam pružili svoja razmišljanja o splitskoj likovnoj sceni i radu u okviru nje. Tijekom trajanja Salona napunio se i jedan jubilej, a to je 70. obljetnica osnutka HULU-a koja je svečano proslavljena u Salonu Galić prilikom dodijele tri jednakovrijedne nagrade pobjednicima Salona – Petru Jakeliću, Gildu Bavčeviću i Dinu Bićaniću. Nagrada *Emanuel Vidović* je ovog puta izostala, a pobjednici su

↓ Gildo Bavčević, *Plastic man machine*

←
Petar Jakelić,
Stine

nagrađeni samostalnim izložbama u Splitu i Zagrebu.

Kada ispod svega podvučemo crtu, dobili smo jedan, iz perspektive posljednjih sezona netipičan Splitski salon, ali utoliko potpuno klasičan u smislu povratka na tradicionalna rješenja. Potreba za svojevrsnim rezimeom umjetničkog stvaranja u jednoj lokalnoj sredini javlja

se svako toliko i ne mora nužno imati loše implikacije, ukoliko je ona zbilja odraz htjenja da se osvijesti umjetnička pozicija u gradu, a ne posljedica nedostatka kreativnosti. Za kraj, bez obzira vjerovali u postojanje ujedinjene ili raštrkane splitske likovne scene, nadajmo se samo da će naći načina da se adekvatno nastavi predstavljati javnosti. U Splitu. ×